

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy
Dopady vojny na hospodársku a sociálnu situáciu na Slovensku
REPowerEU plán

1. Postoj APZD

APZD sa prihovára za aktívne pristúpenie k plánu REPowerEU. Pri následných rokovaniach s Bruselom navrhujeme prediskutovať nami uvedené pripomienky.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

V aktuálnej ťažkej situácii na trhu s energetickými komoditami sa APZD stotožňuje s potrebou urýchleného koordinovaného celoeurópskeho zníženia závislosti od ruských fosílnych palív. Plán REPowerEU v tomto smere považujeme za vhodný celoeurópsky nástroj a príležitosť pre Slovensko, ktorej sa musíme chytiť, využiť ju v maximálnej možnej miere. Zároveň považujeme za nevyhnutné včas odhaliť prípadné problematické časti pre Slovensko a zamedziť im.

3. Stručný popis cieľa a obsahu predloženého materiálu

Ústredným prvkom plánu REPowerEU je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (RRF). **Začleniť sa majú osobitné kapitoly REPowerEU do existujúcich plánov obnovy a odolnosti členských štátov.** Členské štáty majú pri tom využiť odporúčania pre krajiny v cykle európskeho semestra 2022.

Plán sa zameriava na nasledovné oblasti:

- A. **Úspory energie** - najrýchlejší a najlacnejší spôsobom riešenia súčasnej energetickej krízy. Komisia uverejnila oznámenie **EU Save Energy**, opisuje v ňom krátkodobé zmeny správania, ktoré by mohli znížiť dopyt po plyne a rope o 5 %. Komisia navrhuje aj posilniť dlhodobé opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti vrátane **zvýšenia záväzného cieľa v oblasti energetickej efektívnosti z 9 % na 13 %** v rámci balíka Fit for 55.

- B. Diverzifikácia dovozu energie - novovytvorená energetická platforma EÚ** umožní dobrovoľné spoločné nákupy plynu, LNG a vodíka združovaním dopytu, optimalizáciou využívania infraštruktúry a koordináciou dosahu na dodávateľov. Ďalším zamýšľaným krokom Komisie je **vytvorenie mechanizmu spoločného nákupu**. Energetickú diverzifikáciu by mala uľahčiť aj **vonkajšia energetická stratégia EÚ**. V Stredozemnom a Severnom mori sa vybudujú hlavné **vodíkové koridory**.
- C. Nahradenie fosílnych palív a urýchlenie prechodu Európy na čistú energiu** - Komisia navrhuje **zvýšiť hlavný cieľ pre obnoviteľné zdroje energie do roku 2030 zo 40 % na 45 %** v rámci Fit for 55. Cielená solárna stratégia EÚ je zameraná na **zdvojnásobenie fotovoltaickej solárnej kapacity do roku 2025 a inštaláciu 600 GW kapacity do roku 2030**. Navrhované je aj zdvojnásobenie miery zavádzania tepelných čerpadiel a opatrenia na podporu vodíka a biometánu.
- D. Inteligentné investovanie** - Komisia na mobilizovanie financií s cieľom pokryť krátkodobé investičné potreby plánu **navrhuje cieleňú a rýchlú zmenu nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti¹**. Zmenou sa predpokladá pridelenie dodatočných finančných prostriedkov z aukcie emisných kvót v rámci systému obchodovania s emisiami (ETS), a to v obmedzenej výške. Navrhuje sa, aby členské štáty využívali väčšiu flexibilitu pri presune zdrojov, ktoré im boli pridelené podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach (EÚ) 2021/1060, ako aj nariadenia o strategických plánoch SPP (EÚ) 2021/2115. Tieto granty doplnia zvyšné úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 225 miliárd eur, čo povedie k celkovej sume takmer 300 miliárd eur. Ak štáty, ktoré sú na ne v súčasnosti oprávnené, nepožiadajú o časť zvyšných úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 225 miliárd eur do 30 dní od nadobudnutia účinnosti zmeneného nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, navrhuje sa, aby sa tieto zdroje sprístupnili ostatným členským štátom. **Členské štáty budú mať možnosť presunúť až 12,5 % svojich rozpočtových prostriedkov pridelených v rámci politiky súdržnosti do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti**. Táto nová možnosť presunu umožní členským štátom zahrnúť do svojich plánov obnovy a odolnosti nové investície a reformy, ktoré prispejú k rýchlemu zníženiu dovozu fosílnych palív z Ruska. Takáto možnosť presunu je odôvodnená naliehavým harmonogramom a povahou niektorých potrebných investícií. **Okrem toho budú mať členské štáty možnosť**

¹ https://ec.europa.eu/info/system/files/com-2022-231_en.pdf

presunúť až 12,5 % svojich rozpočtových prostriedkov pridelených z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

- E. Posilnenie pripravenosti** - Komisia vyzýva členské štáty, aby preventívne vykonávali oznámenie EÚ o úsporách energie; aktualizovali svoje pohotovostné plány; požiadali prevádzkovateľov prepravných sietí, aby urýchlili technické opatrenia, ktoré môžu do nasledujúcej zimy zvýšiť kapacity spätného toku zo západu na východ; uzavreli zatiaľ otvorené dvojstranné dohody o solidarite medzi susednými krajinami.

4. Pripomienky APZD

- Navrhujeme prediskutovať pridelenie dodatočných finančných prostriedkov z aukcie emisných kvót v rámci systému obchodovania s emisiami (ETS). Máme za to, že prepočet mechanizmu z ETS by nemal vychádzať z covidového vzorca. Aktuálny stav pri takomto prepočte je pre Slovensko nevýhodný, boli by nám pridelené nižšie finančné zdroje. V čase covidu dostávali južanské krajiny (napr. Španielsko, Taliansko) väčšiu pomoc. V súčasnej energetickej kríze sú zas krajiny nachádzajúce sa v strede EÚ postihnuté viac.
- Žiadame vysvetliť akým spôsobom sa bude pristupovať k transferu z kohéznej politiky do REPowerEU. Transfer z kohéznej politiky, ktorý Komisia umožňuje navrhujeme vykonať na základe sociálno-ekonomického dialógu a výberu len aktivít, ktoré neprinášajú efektívnosť do konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia.